

Täysistunto

Torstai 4.6.2026 klo 16.01—19.27

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi CSC – Tieteen tietotekniikan keskus Oy -nimisen osakeyhtiön sidosyksikköaseman edellytyksistä, sen omistaman tutkimusinfrastruktuurin yhteiskäytöstä sekä varautumisvelvollisuudesta

Hallituksen esitys HE 18/2026 vp
Valiokunnan mietintö SiVM 6/2026 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Käsittelyn pohjana on sivistysvaliokunnan mietintö SiVM 6/2026 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. — Yleiskeskustelu alkaa. Esittelypuheenvuoro, valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Haatainen, olkaa hyvä.

Keskustelu

19.08 **Tuula Haatainen sd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki Tieteen tietotekniikan keskus Oy eli CSC-nimisen osakeyhtiön sidosyksikköaseman edellytyksistä, sen omistaman tutkimusinfrastruktuurin yhteiskäytöstä sekä varautumisvelvollisuudesta. Esitys liittyy eduskunnassa käsiteltävänä olevaan julkisia hankintoja koskevan lainsäädännön muuttamista koskevaan esitykseen, ja esityksissä ehdotettujen lakien on tarkoitus tulla voimaan samanaikaisesti.

CSC:n toiminnan tarkoituksena on kehittää ja tarjota suomalaisen tutkimuksen, opetuksen, kulttuurin, hallinnon ja tietohallinnon tieto- ja viestintätekniisiä palveluja opetus- ja kulttuuriministeriölle, korkeakouluille ja tutkimukselle sekä opetus- ja kulttuuriministeriön toimialalle sekä muulle julkiselle hallinnolle. CSC:n tehtävänä on ylläpitää ja kehittää opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan keskitettyä ict-infrastruktuuria. Siihen kuuluvat muun muassa kansalliset supertietokoneet sekä CSC:n hallinnoima ja osin EU:n rahoittama ja sen jäsenmaiden käytössä oleva LUMI-supertietokone, kansallinen tieteellisen laskennan ympäristö ja tutkimuksen tietoverkko sekä koulutuksen ja tutkimushallinnon palvelut. Hallituksen esitys kytkeytyy myös lähitulevaisuudessa käyttöön otettavaan LUMI AI -supertietokoneen käyttöön.

Sivistysvaliokunta ehdottaa hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana. Valiokunnan mietintö on yksimielinen.

Sivistysvaliokunta puoltaa hallituksen esityksen ehdotusta säätää siitä, että CSC:hen ei sovelleta hankintalainsäädännön muuttamista koskevassa esityksessä ja talousvaliokunnan mietinnössä ehdotettua edellytystä kymmenen prosentin vähimmäisomistusosuudesta. Tämä tarkoittaa, että CSC:n katsotaan olevan jatkossakin valtion ja yliopistojen sekä ammattikorkeakoulujen sidosyksikkö, kun sitä koskevat muut hankintalainsäädännön mukaiset edellytykset täyttyvät. CSC:n tarjoamat palvelut liittyvät kiinteästi kansallisen kou-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2026 vp

lutusjärjestelmän sekä korkeakoulujen harjoittaman koulutus- ja tutkimustoiminnan ylläpitämiseen, sen toteuttamiseen ja tukemiseen. Yhtiöllä on merkittävä rooli Suomen tieteen kansainvälisen tason tutkimuspalvelujen ja huippututkimuksen edellytysten tarjoajana. Aineistojen tulee olla säilyttämisen ohella käytettävissä viranomaistehtävien, tutkimuksen ja yleisöpalvelun tarpeisiin, ja on tärkeää, että tutkimusinfrastruktuurin käyttötarpeet tunnistetaan ja turvataan CSC:n palvelutuotannossa.

Sivistysvaliokunta kannattaa myös hallituksen esityksen ehdotusta siitä, että CSC:llä on mahdollisuus myydä kansallisten supertietokoneiden laskentakapasiteettia taloudellisiin tarkoituksiin, kun siihen vuosittain kohdistettu kapasiteetti on enintään 20 prosenttia yhtiön vuotuisesta kokonaislaskentakapasiteetista. Edellytyksenä on lisäksi, että kansallisten supertietokoneiden suurlaskentakapasiteettia voidaan myydä vain siltä osin kuin sitä ei tarvita korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten omaan käyttöön, mikä korostaakin korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten tarpeiden ensisijaisuutta. Ehdotettu 20 prosentin ulosmyyntiraja koskee vain kansallisten supertietokoneiden kapasiteetin käyttöä, muilta osin noudatetaan hankintalain mukaista viiden prosentin ulosmyyntiä. Ehdotettu sääntely helpottaa erityisesti yritysten ja muiden taloudellisiin tarkoituksiin laskentakapasiteettia käyttävien toimijoiden mahdollisuuksia suunnitella suurteholaskennan käyttöä omaan tutkimus- ja kehitystoimintaansa pitkäjänteisesti.

Ehdotetun lain mukaan CSC:n tulee valmiussuunnitelmin ja toiminnan etukäteisvalmisteluun sekä muilla toimilla varmistaa hallinnoimansa tutkimusinfrastruktuurin sekä muiden palvelujensa toimintavarmuus myös poikkeusoloissa ja häiriötilanteissa. Sivistysvaliokunnan näkemyksen mukaan myös CSC:n varautumisvelvollisuudesta säättäminen on perusteltua, koska CSC:n palvelut ovat keskeisiä tutkimukselle, koulutukselle myös kulttuuriperinnölle ja viranomaistehtäville. Kotimainen ja eurooppalainen laskenta- ja datainfrastruktuuri sekä niiden toimintavarmuudesta huolehtiminen ovat myös keinoja vähentää riippuvuutta Euroopan ulkopuolisista palveluista.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset esittelystä. — Sitten edustaja Rintamäki.

19.13 Anne Rintamäki ps: Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki CSC — Tieteen tietotekniikan keskus Oy -nimisen osakeyhtiön sidosyksikköaseman edellytyksistä, sen omistaman tutkimusinfrastruktuurin yhteiskäytöstä sekä varautumisvelvollisuudesta. Esityksen ytimessä on CSC:n sidosyksikköaseman selkeyttäminen. Tämä on välttämätöntä, jotta julkinen sektori voi tehokkaasti hyödyntää CSC:n palveluja ilman tarpeetonta hallinnollista kuormaa. Samalla varmistetaan, että toiminta pysyy EU:n sääntelyn mukaisena ja avoimena. Hallituksen linja on perusteltu. Tutkimus- ja koulusektorille on turvattava vakaa, kustannustehokas ja laadukas infrastruktuuri.

Arvoisa puhemies! Toinen keskeinen osa esitystä koskee tutkimusinfrastruktuurin yhteiskäyttöä. Tämä on erityisen tärkeää tilanteessa, jossa datan määrä kasvaa nopeasti ja tutkimus edellyttää yhä enemmän suurteholaskentaa ja kansainvälistä yhteistyötä. Yhteiskäytön periaatteet varmistavat, että infrastruktuuri palvelee laajasti eri toimijoita: yliopistoja, tutkimuslaitoksia ja myös julkishallinnon tarpeita.

Lisäksi esitys vahvistaa varautumisvelvollisuutta. Nykyisessä turvallisuusympäristössä tämä on välttämätöntä. CSC:n ylläpitämä digitaalinen infrastruktuuri on kriittinen osa suomalaisen yhteiskunnan toimintakykyä. On oikein, että varautumista, jatkuvuuden hallintaa ja kyberturvallisuutta koskevat velvoitteet kirjataan selkeästi lakiin. — Kiitos.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2026 vp

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 18/2026 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisäl-
lön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.